

Uzasadnienie
do zarządzenia Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
we Wrocławiu z dnia2024 r. w sprawie ustanowienia planu
zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Panieńskie Skały
(PLH020009)

Zgodnie z art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1336 ze zm.) regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia w drodze aktu prawa miejscowego - w formie zarządzenia - plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000. Plan zadań ochronnych stanowi podstawowe narzędzie planistyczne służące skutecznej ochronie obszarów Natura 2000. Podstawowym założeniem dla opracowania projektu planu zadań ochronnych jest zapobieganie pogorszeniu stanu przedmiotów ochrony oraz zachowanie lub odtworzenie właściwego stanu przedmiotów ochrony.

Obszar Panieńskie Skały (PLH020009) (zwany dalej Obszarem) został zatwierdzony decyzją Komisji Europejskiej z dnia 13 listopada 2007 r. przyjmującą, na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG, pierwszy zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny (Dz. Urz. UE. L 12/383). Obszar został wyznaczony jako specjalny obszar ochrony siedlisk rozporządzeniem Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 21 grudnia 2016 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Panieńskie Skały (PLH020009) (Dz. U. z 2017 r., poz. 527).

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody pierwszy projekt sporządza się w terminie 6 lat od dnia zatwierdzenia obszaru przez Komisję Europejską jako obszaru mającego znaczenie dla Wspólnoty (art. 28 ust. 1 ustawy). Pierwszy plan zadań ochronnych dla Obszaru opracowany został w 2013 r. i ustanowiony na okres 10 lat zarządzeniem nr 12 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu z dnia 17 stycznia 2013 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Panieńskie Skały PLH020009 (Dz. U. Woj. Doln. Z 2013 r. poz. 396). Dokument ten wygasł w dniu 17 stycznia 2023 r. i przystąpiono do aktualizacji dokumentacji i ustanowienia nowego planu, biorąc pod uwagę cele ochrony obszaru, uwzględniając aktualny stan obszaru i jego przedmiotów ochrony oraz określając konieczne do podjęcia działania ochronne.

Założeniem do opracowania projektu planu zadań ochronnych Obszaru jest utrzymanie właściwego stanu przedmiotów ochrony, który to obowiązek wynika z art. 6(1) Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U.U.E.L.1992.206.7 ze zm.) oraz art. 3(2) i 4(4) Dyrektywy Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz.U.U.E.L.2010.20.7 ze zm.).

Projekt planu zadań ochronnych dla Obszaru został sporządzony z uwzględnieniem wymagań określonych w art. 28 ust. 10 *ustawy o ochronie przyrody* oraz zgodnie z zapisami *rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. z 2024 r., poz. 99.)*.

Obszar wyznaczono w celu zachowania we właściwym stanie ochrony stanowiska włośocienia delikatnego *Trichomanes speciosum*, który jest bardzo rzadkim gatunkiem paproci naskalnej. Panieńskie Skały stanowią jedno z dwóch obecnie znanych stanowisk tego gatunku w Polsce, występującego na granicy wschodniej swojego zasięgu, dlatego pojawia się tu nieregularnie. Zachowanie odpowiednich siedlisk gatunku umożliwi utrzymanie łączności między populacją występującą dalej na wschód (Góry i Pogórze Kaczawskie), a populacjami zachodniej Europy. Utrzymanie wysuniętych na wschód stanowisk gatunku pozwala na jego dyspersję i zasiedlanie nowych obszarów. Ponadto przedmiotami ochrony w Obszarze są dwa siedliska przyrodnicze z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej: 8220 ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami z *Androsacion vandeli* oraz 9170 grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*). Pierwsze z nich jest jednocześnie siedliskiem włośocienia delikatnego, natomiast drugie tworzy odpowiednie warunki mikroklimatyczne dla jego występowania. Siedlisko 8220 Ściany skalne i urwiska krzemianowe wymaga ochrony również z tego powodu, że jest siedliskiem rzadkim i szybko zanikającym.

Zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotu ochrony określono na podstawie faktycznego stanu zachowania gatunków i ich siedlisk. Zagrożeniom przyporządkowano kody i opisy z Listy referencyjnej zagrożeń, presji i działań stanowiącej załącznik nr 5 do obowiązującej Instrukcji wypełniania Standardowego Formularza Danych obszaru Natura 2000. Najistotniejszych zagrożenia zidentyfikowane w Obszarze wynikają z dużej antropopresji, związanej z położeniem Obszaru w pobliżu zabudowy oraz jego łatwej dostępności. Obszar leży w granicach miasta Lwówek Śląski. Przez teren ostoji przebiegają ścieżki oraz szlak turystyczny. Powoduje to nadmierną penetrację powierzchni siedlisk przyrodniczych. Presja przejawia się wydeptywaniem, paleniem ognisk, usuwaniem drzew i krzewów, zaśmiecaniem. Wychodnie skalne narażone są na akty wandalizmu, tj. malowanie graffiti i rycie napisów. Zagrożeniem jest także nadmierne gromadzenie się ściółki drzew iglastych w szczelinach skalnych, co może niekorzystnie wpływać na siedlisko włośocienia delikatnego.

Cele działań ochronnych zostały sformułowane zgodnie z ogólną zasadą przybliżania obszaru do stanu „przyrodniczo optymalnego”, przy uwzględnieniu aktualnego stanu wiedzy

na temat przedmiotów ochrony, istniejących uwarunkowań społecznych oraz panujących ograniczeń (obszar podlega silnej presji turystycznej). Cele działań ochronnych odwołują się bezpośrednio do parametrów i wskaźników stanu ochrony z przewodnika metodycznego PMS GIOŚ, wskazując na potrzebę utrzymania lub poprawy ocen wskaźników dla obu siedlisk przyrodniczych. W przypadku siedliska przyrodniczego 8220 ściany skalne i urwiska krzemianowe ze zbiorowiskami określone cele działań ochronnych dotyczą poprawy ogólnego stanu ochrony siedliska do stanu niezadowalającego (U1) poprzez poprawę wskaźników obce gatunki inwazyjne ze stanu U2 (zły) do stanu U1 (niezadowalający) i poprawę wskaźnika związanego z przypadkami dewastacji siedliska z U2 do U1.

Dla siedliska 9170 grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny jako ogólny cel ochrony wskazano utrzymanie siedliska w złym stanie zachowanie. Z uwagi na fakt, iż w obszarze występuje pojedynczy płat siedliska o powierzchni 0,5 ha nie jest możliwa poprawa wskaźników związanych z występowaniem martwego drewna i poprawa oceny stanu zachowania do U1. Podobnie jak w przypadku siedliska 8220, możliwa jest poprawa wskaźnika obce gatunki inwazyjne do stanu U1.

W przypadku gatunku 1421 włosocień delikatny celem ochrony jest przede wszystkim utrzymanie powierzchni potencjalnego siedliska na poziomie FV (właściwy), utrzymanie wysokiego stopnia ocienienia (powyżej 90%) oraz niskiego stopnia oddziaływania antropopresji.

Działania, które pozwolą osiągnąć ww. cele związane są przede wszystkim z usuwaniem śmieci w obrębie działki ewidencyjnej nr 825/2 oraz usuwaniem inwazyjnych gatunków obcych z powierzchni siedlisk 8220 i 9170. W przypadku gatunku 1421 włosocień delikatny określone działania ochronne związane jest z monitorowaniem stanu zachowania potencjalnego siedliska gatunku. Obserwowano dotąd tylko jedno stanowisko, na którym gatunek zachował się do dziś. Występowanie gatunku w Obszarze zostało potwierdzone w 2002 roku. Gatunek zanikł prawdopodobnie w roku 2005 lub 2006 wskutek wycinki podszytu, co spowodowało zmianę warunków mikroklimatycznych na stanowisku. Mimo prowadzonego w latach 2011, 2016, 2021 i 2023 r. monitoringu nie udało się ponownie potwierdzić występowania gatunku. W związku z czym jedynym zasadnym działaniem ochronnych jest monitorowanie i obserwowanie potencjalnego siedliska włosocienia.

Zaplanowano również monitoring stanu zachowania siedlisk i gatunku, którego zasady oparto na metodyce opracowanej przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.

Przedmiotowe zarządzenie nie zawiera wskazań do zmian w dokumentach planistycznych,

m.in. w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, z uwagi na fakt, iż w wyniku przeprowadzonej analizy dokumentów planistycznych stwierdzono, iż nie zachodzi potrzeba wprowadzania zmian w tych dokumentach.

Sporządzenie planu ochrony dla Obszaru nie jest konieczne. Plan zadań ochronnych jest wystarczającym narzędziem do zapewnienia ochrony przedmiotom ochrony w obszarze.

Ustanowienie planu zadań ochronnych poprzedzone zostało przeprowadzeniem postępowania z udziałem społeczeństwa.

W dniu 28 lutego 2023 r. w prasie o zasięgu lokalnym (Gazeta Wyborcza), na stronie internetowej (Biuletyn Informacji Publicznej) i w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu (na tablicy ogłoszeń) ukazało się obwieszczenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu znak WPN.6320.2.2023.MŁ.1 z dnia 28 lutego 2023 r. informujące o zamiarze przystąpienia do sporządzenia projektów zadań ochronnych dla 46 obszarów Natura 2000 (w tym dla obszaru Natura 2000 Panieńskie Skały). Obwieszczenie zostało przekazane w celu jego upublicznienia m.in. do Urzędu Miasta i Gminy Lwówek Śląski.

Następnie w dniu 4 kwietnia 2023 r. w prasie o zasięgu lokalnym (Gazeta Wyborcza), na stronie internetowej (Biuletyn Informacji Publicznej) i w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu (na tablicy ogłoszeń) ukazało się obwieszczenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska we Wrocławiu znak WPN.6320.2.2023.MŁ.2 z dnia 4 kwietnia 2023 r. informujące o przystąpieniu do sporządzenia projektów zadań ochronnych dla 13 obszarów Natura 2000 (w tym dla obszaru Natura 2000 Panieńskie Skały). Obwieszczenie zostało przekazane w celu jego upublicznienia m.in. Urzędu Miasta i Gminy Lwówek Śląski.

W pierwszym etapie prac nad planem zadań ochronnych opracowano listę osób i podmiotów będących właścicielami działek położonych w granicach obszaru Natura 2000, prowadzących działalność w ich obrębie lub z innych przyczyn będących zainteresowanymi pracami nad projektem planu zadań ochronnych dla Obszaru. Zaproszenie wysłano do instytucji i organizacji.

Warsztaty Zespołu Lokalnej Współpracy (ZWL) dla obszaru Natura 2000 Panieńskie Skały zostały przeprowadzone w dniu

Obwieszczeniem z dnia 2024 r., znak: Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu zawiadomił o możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu poprzez zapoznanie się z projektem planu zadań ochronnych i możliwości składania uwag i wniosków. Informacja została podana do publicznej wiadomości zgodnie z art. 39 ust. 1 pkt.

1, 2, 3, 4 i 5 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1094 ze zm.) i w związku z art. 28 ust. 4 ustawy o ochronie przyrody. Obwieszczenie zostało zamieszczone na stronie internetowej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu w dniach 2024 r., a także ukazało się drukiem w prasie lokalnej (Gazeta Wyborcza) w dniu.....Osoby zainteresowane projektem miały 21 dni na składanie uwag i wniosków.

Obwieszczenie było również wywieszane na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miasta i Gminy Lwówek Śląski.

Projekt zarządzenia został na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 190 ze zm.), uzgodniony przez Wojewodę Dolnośląskiego pismem znak: w dniu 2024 r.